

הודעה לעיתונות

info@cbs.gov.il http://www.cbs.gov.il 02-6521340 'קטס' 3

ירושלים, ט' בחשוון תשע"א
17 באוקטובר 2010
249/2010

עוני ורווחת האוכלוסייה בישראל ובאיחוד האירופי

מבחר השוואות בינלאומיות לרגל פרסומו של דוח פני החברה מס' 3 (הודעה שלישית בסדרה)

POVERTY AND WELL-BEING OF THE POPULATION IN ISRAEL AND THE EUROPEAN UNION

selected international comparisons towards the publication of "The Face of the Society" report, No. 3

לרגל היום הבינלאומי למלחמה בעוני שחל היום מפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה את דוח פני החברה בישראל מס' 3.

בדוח מובאים נתונים מגוונים בנושאים של עוני ורווחת האוכלוסייה. ביניהם גם השוואות בינלאומיות לשנת 2007/8 בתחומי בריאות, חינוך, תאונות דרכים, עבריינות ועוד.

ממצאים מרכזיים:

מדדים אובייקטיביים¹:

1. 29% מהאוכלוסייה בישראל נמצאה בסיכון לעוני לעומת 16% במוצע מדינות האיחוד האירופי.
2. ילדים וקשישים נמצאו בסיכון גבוה יותר לעוני מאשר קבוצות אחרות באוכלוסייה (38% מהילדים בישראל נמצאו בסיכון לעוני לעומת 19% באיחוד האירופי; 33% מהקשישים בישראל נמצאו בסיכון לעוני לעומת 20% במוצע האיחוד).

מדדים סובייקטיביים²:

3. בשנת 2008, 86% מהישראלים בני 20 ומעלה היו מרוצים מחייהם לעומת 77% במוצע במדינות האיחוד האירופי.³ בנוסף, 57% מהישראלים העריכו כי חייהם יהיו טובים יותר בשנים הקרובות לעומת 32% במוצע במדינות האיחוד האירופי.
4. בשנת 2007, 21% מהישראלים דיווחו כי ויתרו על אוכל בשל קשיים כלכליים, 15% מהיהודים ו-50% מהערבים. שיעור זה גבוה משמעותית מהשיעור במדינות האיחוד האירופי שעמד על 11%.
5. 20% מהישראלים העריכו את מצבם הבריאותי כ"לא טוב", לעומת 8% במוצע מדינות האיחוד האירופי.

¹ הנתונים הופקו מסקר הוצאות משק הבית בהתאמה להגדרות האיחוד האירופי.

² הנתונים הופקו מהסקר החברתי לשנים 2007/8.

³ הממוצע של מדינות האיחוד האירופי כלל את 27 מדינות האיחוד האירופי והמדינות המועמדות להצטרף אליו.

כתבה: ענבר סבאג-שפייזמן, אגף המדען הראשי

לקבלת הסברים ניתן לפנות בטל' 02-6527845, 050 6235250

מצאים נבחרים מתוך הפרסום "פני החברה בישראל" – דוח מס' 3:

א. מדדים אובייקטיביים⁴

בחלק זה בדוח מוצגת השוואה בין-לאומית מקיפה של מדדי עוני שפותחו באיחוד האירופי.

1. אי שוויון בחלוקת ההכנסות

בשנת 2008, ההכנסה הממוצעת נטו לנפש סטנדרטית בחמישון העליון בישראל הייתה גבוהה פי 7.5 מההכנסה בחמישון התחתון, זהו הפער הגדול ביותר לעומת מדינות האיחוד האירופי. בישראל, הפער בהכנסות בין החמישון העליון לחמישון התחתון עלה מפי 6.5 בשנת 2000 לפי 7.5 בשנת 2008, בעוד, שבמדינות האיחוד האירופי העלייה הייתה מתונה יותר - מפי 4.5 בשנת 2000 לפי 4.9 בשנת 2008 במוצע.

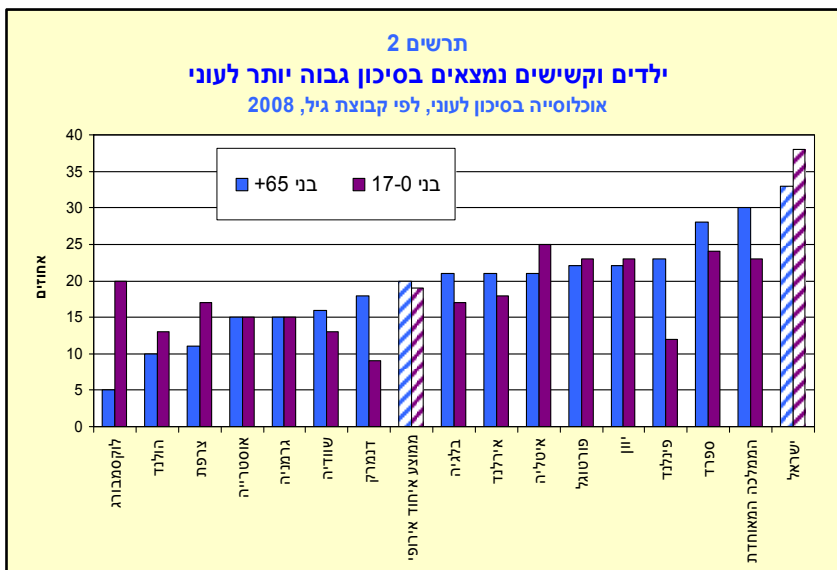
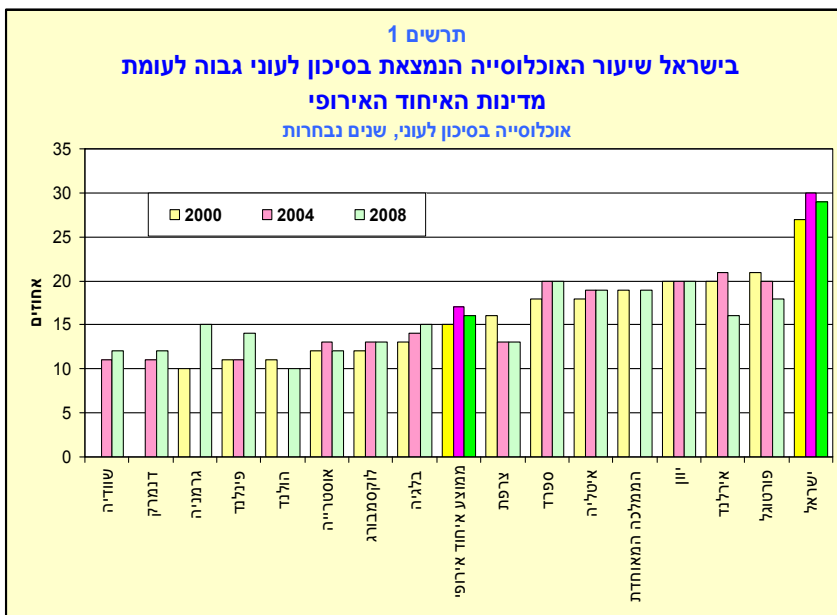
2. אוכלוסייה בסיכון לעוני*

בשנת 2008 29% מאוכלוסיית ישראל נמצאה בסיכון לעוני לעומת 27% בשנת 2000. השיעור הגבוה ביותר של אוכלוסייה בסיכון לעוני מבין מדינות האיחוד האירופי בשנת 2000, היה בפורטוגל - 21%.

לאורך השנים חלה ירידה בשיעור הסיכון לעוני במדינות כמו אירלנד, הולנד, צרפת ועוד.

בשנת 2008, מבין מדינות האיחוד, יוון וספרד היו המדינות עם השיעור הגבוה ביותר של אוכלוסייה בסיכון לעוני - 20%.

בישראל, שיעור המשפחות מרובות ילדים גבוה יותר מהשיעור באיחוד האירופי וכן מספר המפרנסים במשקי בית אלה קטן יותר. גורמים אלה מסבירים חלק מהפער הרחב בין ישראל לאיחוד האירופי בשיעור האוכלוסייה שנמצאת בסיכון לעוני, במיוחד בקרב ילדים.

3. סיכון לעוני בקרב ילדים וקשישים

בישראל וברוב מדינות האיחוד האירופי, שיעור הילדים ושיעור הקשישים בסיכון לעוני גבוה יותר משיעור הנפשות בסיכון לעוני בקבוצת גיל העבודה (18-64). בשנת 2008, שיעור הסיכון לעוני בקרב כל קבוצות הגיל בישראל היה גבוה יותר לעומת מדינות האיחוד האירופי: 38% מהילדים בישראל נמצאו בסיכון לעוני לעומת 19% במוצע האיחוד האירופי; 33% מהקשישים בישראל נמצאו בסיכון לעוני לעומת 20% במוצע האיחוד.

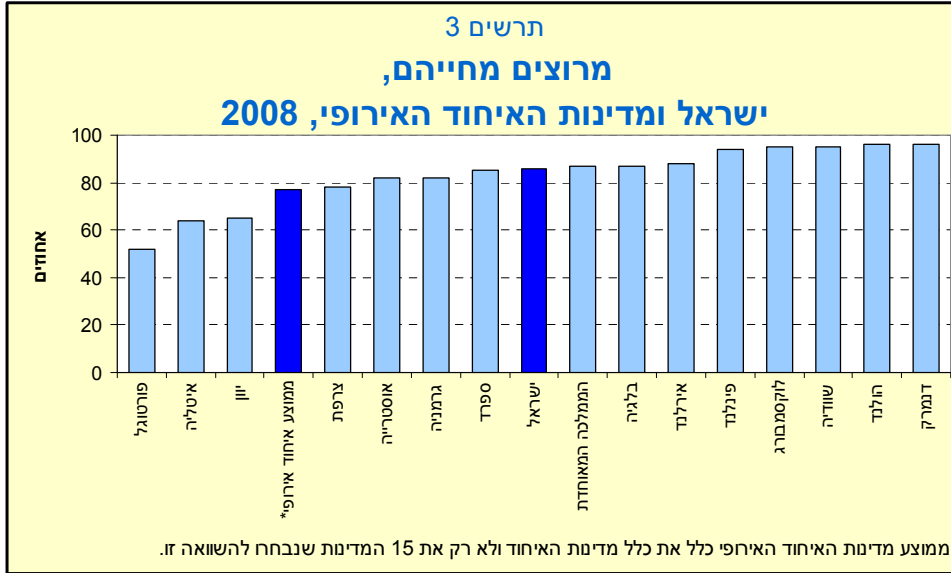
⁴ הנתונים בחלק זה הופקו מנתוני סקר הוצאות משקי הבית של הלמ"ס לשנת 2008 ומתייחסים לבני 18 ומעלה.

* שיעור האוכלוסייה "בסיכון לעוני" מוגדר ע"י האיחוד האירופי כשיעור נפשות השייכות למשק בית שבו ההכנסה הפנויה הממוצעת לנפש סטנדרטית היא פחות מ-60% של חציין ההכנסה הפנויה הממוצעת לנפש סטנדרטית בכלל האוכלוסייה. הגדרה זו שונה מהגדרת האוכלוסייה מתחת "לקו העוני" המקובלת בישראל. מדד העוני במדינת ישראל המחושב ע"י המוסד לביטוח לאומי לשנת 2008 עמד על 19.9% ומבוסס על 50% מההכנסה החציונית.

ב. מדדים סובייקטיביים:

1. מרוצים מחייהם

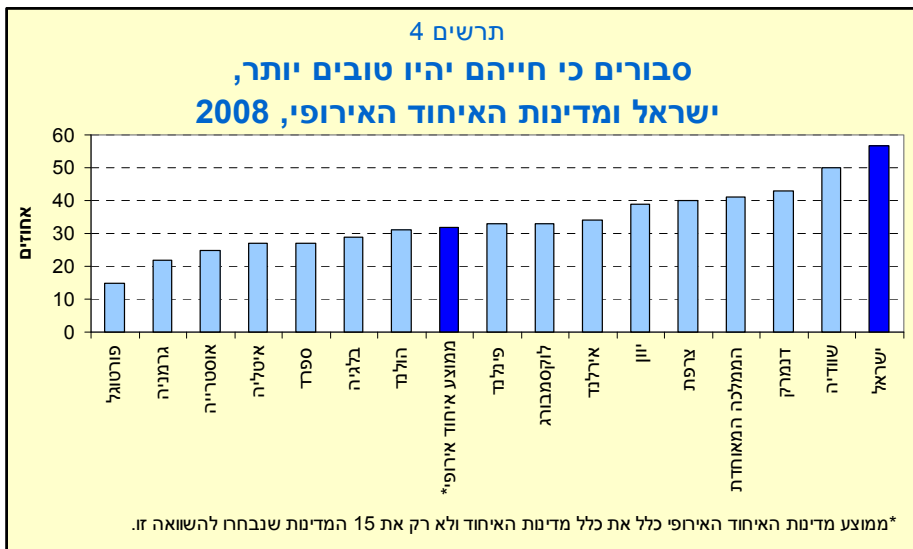
86% מהישראלים בני 20 ומעלה היו מרוצים מחייהם לעומת 77% בני 15 ומעלה בממוצע במדינות האיחוד האירופי.

שיעור שביעות הרצון מהחיים בחלק ממדינות אירופה ירד באופן משמעותי ב-2008 לעומת 2006⁵: כתוצאה מכך, השיעור הכלל האירופי ירד מ-87% ב-2006 ל-77% ב-2008. בישראל, לעומת זאת, שיעור שביעות הרצון מהחיים עלה מ-83% ב-2006 ל-86% ב-2008.

חשוב להזכיר שנתוני 2008 עבור אירופה מקורם בסקר שנערך בעיצומו של המשבר הכלכלי האחרון (מרס-מאי 2008) וכנראה מצב זה הטביע את חותמו על מדדי שביעות הרצון של האירופים.

2. סבורים כי חייהם יהיו טובים יותר

רמת האופטימיות של הישראלים לגבי העתיד גבוהה יותר מכלל מדינות האיחוד האירופי: 57% מהישראלים העריכו כי חייהם יהיו טובים יותר בשנים הקרובות לעומת כ-50% מהשוודים ו-43% מהדנים. בפורטוגל רק 15% מהאוכלוסייה העריכו כי חייהם יהיו טובים יותר ובגרמניה - 22%. השיעור הממוצע במדינות האיחוד האירופי עומד על 32%.

3. עמדות בנושא המצב הכלכלי

3.1 ויתרו על אוכל בשל המצב הכלכלי

בשנת 2007, 21% מהישראלים דיווחו כי ויתרו על אוכל בגלל קשיים כלכליים, 15% מהיהודים לעומת 50% מהערבים. שיעור זה גבוה משמעותית משיעור במדינות אירופה (11%).

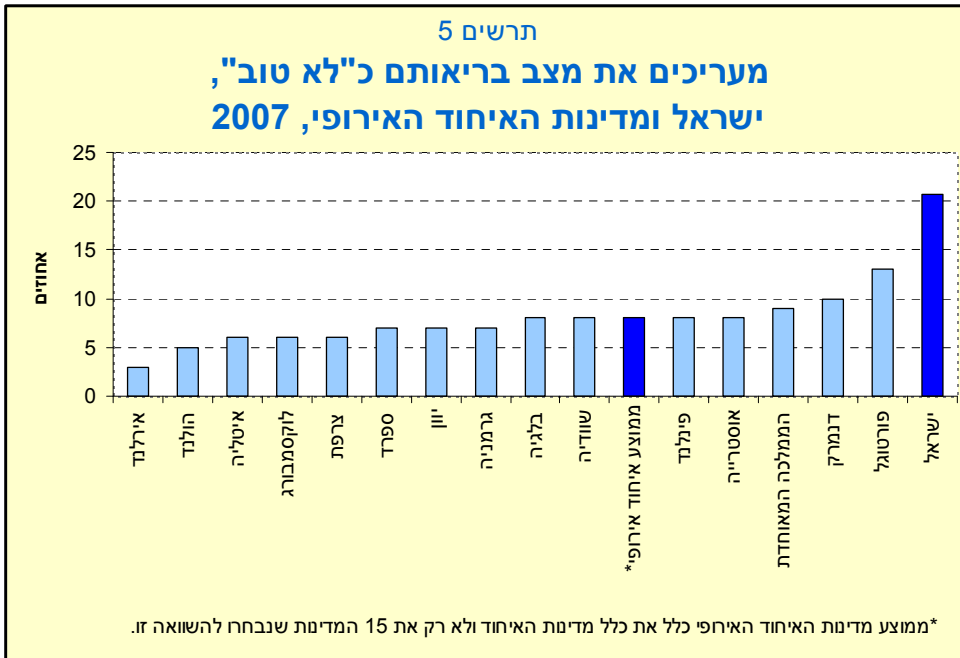
⁵ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, "פני החברה בישראל, דוח מס' 1", פרסום 1343, ירושלים, תשס"ט-2008. ממציאים עיקריים מתוך הפרסום "פני החברה בישראל, דוח מס' 3" 17/10/2010

3.2 לא מצליחים לכסות הוצאות

בישראל, שיעור המדווחים כי אינם מכסים את הוצאות משק הבית נמוך במעט (12%) מהממוצע במדינות האיחוד האירופי (14%). באיטליה, שיעור אלה שאינם מכסים את הוצאותיהם הוא הגבוה ביותר מבין כל מדינות האיחוד ועמד על 20% בשנת 2008.

4. הערכה עצמית של מצב הבריאות

שיעור בני 20 ומעלה בישראל שהעריכו את מצבם הבריאותי כ-"לא טוב" גבוה (20%) משמעותית מהממוצע במדינות האיחוד האירופי (8%).⁶

⁶ בסקר האירופי השתתפו גם בני 15-19, שבדרך כלל בריאים יותר מהאוכלוסייה המבוגרת יותר.